

dan, at vi alle kan være kaptajner eller roergængere, men vi kan alle sammen gøre en indsats for, at båden sejler flot af sted, og at der skal være plads til netop den udfoldelse. Det er den grundlæggende værdidebat, jeg gerne vil fremhæve i dag.

Der er også en anden debat, der hører til, og det er debatten om, hvad vi skal overlade til markedet, og hvad samfundet skal sikre i den fri, ny, åbne verden, der åbner sig stærkere og stærkere for os. Hvad er vores værdibetonede svar på globaliseringen? Hvad er vores værdibetonede svar på den enkle kendsgerning, at der i de næste 10-12-15 år kommer mange flere ældre i vores samfund og mange færre yngre? Hvordan vil vi håndtere det? Skal vi bestandig overbyde hinanden og love befolkningen guld, som befolkningen fortræffeligt og udmærket godt ved ikke er den reelle konkurrence mellem vores partier? Heldigvis har vi en befolkning, der er groet op med det politiske demokrati og derfor også godt kan skelne skidt fra kanel.

Den politiske konkurrence om, hvem der kan love befolkningen mest, er ikke særlig værdifuld, er ikke særlig værdiladet, men den politiske ædle kappestrid om, hvem der kan give befolkningen den tryghed i at vide, hvem jeg er og de er, er dér, hvor debatten skal samle sig i dag.

Jeg har altid været overbevist om, også som formand for Socialdemokratiet, at den enkeltes værdi ikke kan måles uafhængigt af alle andres værdier, og jeg har altid ment, at dette samfund ikke kan bygge på mig selv, mig selv, mig selv. Og jeg har altid ment, at individets reelle frihed ikke alene var beroende på markedet og mig selv, men at reel frihed altid afhæng af, om man havde arbejde eller var arbejdsløs, om man var anerkendt, om man var inde i et fællesskab eller var udenfor.

Man er jo ikke i min forstand og i Socialdemokratiets forstand og i regeringens forstand fri, når man er arbejdsløs. Man er jo heller ikke fri, hvis man er utryk og usikker eller føler sig ensom og isoleret. Den ægte frihed kan ikke eksistere, kan ikke folde sig ud, uden der er et samfund, der bygger på visse grundlæggende trygheder, et samfund, der må bygge på tre søjler:

For det første at ethvert menneske skal have mulighed for i vores land at komme til orde, at blive til noget, at gøre noget.

For det andet at ethvert menneske skal være forvisset om i vores land, at hvis det nu går én galt, og der skal såmænd ikke så meget til, en

skilsmisse, et nervesammenbrud, en arbejdsløshedssituation, er der en tryghed, er der en hjælpende hånd og en fast hånd i det her samfund.

For det tredje: Alt det, vi gerne vil i vores land, skal finansieres i fællesskab og gennem et rimeligt solidarisk skattesystem. Sådan er det nu, sådan skal det være i fremtiden, sådan skal vi hele tiden trække vores aktuelle politiske arbejde hen til værdigrundlaget. Vi var ikke blevet det, vi er i vores land, uden det værdigrundlag.

Jeg er helt sikker på, at det her land ikke er blevet udnævnt og ikke var blevet udnævnt for et par dage siden i Davos til verdens bedst egnede land til det næste århundrede, der bygger på tryghed, uddannelsesindsats og et fællesskab, hvis vi ikke havde gjort det, som vi har gjort.

Jeg er grundlæggende overbevist om, at den tilstand, vi har nået, hvor få har for meget og færre for lidt, ikke var kommet af sig selv. Det skyldes jo ikke, at vi fandt diamanter og kul og guld i undergrunden, jo, bevares vi fandt olie, men det kom sent.

Man kan godt med rette spørge: Hvad er egentlig hemmeligheden i et samfund, som for ikke så mange hundrede år siden mistede over 2/3 af sit territorium, væsentlige industriinteresser, enorme landbrugsinteresser? Alligevel blev det her land, som en svensk nobelpristager har kaldt et land, der hovedsagelig består af tåge og dårlig jord, sådan da, verdens rigeste samfund i ordets bedste forstand.

Det blev det, og det er det, fordi det ikke alene kommer an på, hvad der er af penge mellem os, men også kommer an på, hvad det er, der holder os sammen, og fordi der er et stærkt fællesskab, der bygger på respekt for individet, men også forstår den ægte ensomhedsfølelse i forhold til den ægte fællesskabsfølelse.

Lad os i dag tage en debat om værdierne, som vi definerer dem som politiske partier, og en debat om, hvad det er for værdier, der holder vores samfund sammen. Gør vi det, har vi givet et nyt bidrag til, at det her samfund også i næste århundrede kan klare sig, kan være blandt de forreste, kan være blandt de fremmeste, for det er jo det, alle de andre ude omkring beundrer os for.

Det er jo ingen kunst at kunne måle sin styrke i penge. Det kan USA også. Det, den rigtige kunst beror på, er at kunne måle en styrke i vores omgang med hinanden, hvordan vi behandler hinanden, og at der er plads til ethvert men-